

KINNITATUD

Peadirektori

21. juuni 2017

käskkirjaga nr 1-1/17/22

KOMPLEKSLOA KOHUSTUSEGA KÄITISTE KORRAPÄRANE KESKKONNAALANE KONTROLLI PROGRAMM

Kompleksloa kohustusega käitiste korrapärase keskkonnaalase kontrolli programmi õiguslikuks aluseks on tööstusheite seaduse § 157.

Vastavalt tööstusheite seadusele tuleb kontrollida keskkonnaalase programmi alusel kompleksloa kohustusega käitistes kompleksloa nõuete täitmist ja käitises toimuva tegevuse vastavust tööstusheite seaduses ning selle alusel antud õigusaktides kehtestatud nõuetele.

Keskkonnaalase kontrolli programm koostatakse keskkonnaalase kontrolli üleriigilise kava alusel. Programm koostatakse Keskkonnainspeksiooni poolt koostöös Keskkonnaametiga.

Kompleksloa kohustusega käitiste korrapärase keskkonnaalase kontrolli programm sisaldab:

1. käitiste korrapärase kontrollimise ajakava eri käitiseliikide kaupa koos nende kontrollimise sagedusega;
2. korrapärase kontrolli käigus rakendatavate kontrollimeetmete näidisloetelu;
3. korrapärase kontrolli käigus võetavate proovide ja tehtavate mõõtmiste näidisloetelu;
4. muude rakendatavate meetmete näidisloetelu.

Korrapärase keskkonnaalase kontrolli programm vaadatakse üle ning seda muudetakse vajaduse korral iga kolme aasta järel selle koostamisest või ülevaatamisest arvates.

1. Käitiste korrapärane keskkonnaalane kontroll.

Keskkonnakompleksloaga käitiste vastavust tööstusheite seadusele kontrollitakse korrapäraselt sõltuvalt nende keskkonnariskide hindamise tulemustest ja riskitasemest. Käitiste kohapealseid ülevaatusi viiakse läbi kõrge riskitaseme korral iga 12 kuu, keskmise riskitaseme korral iga 24 kuu ja madala riskitaseme puhul iga 36 kuu jooksul. Oluliste keskkonnakompleksloa nõuete eiramise puhul viiakse kuue kuu jooksul alates ettekirjutuse tegemisest läbi järelkontroll, mille käigus hinnatakse loa nõuete täitmiseks võetud järelmeetmete rakendamist ja tõhusust.

Käitiste korrapärase kontrollimise ajakava (lisa 1) eri käitiseliikide kaupa koos nende kontrollimise sagedusega on kätte saadav Keskkonnainspeksiooni veebilehel.

Lisaks käitiste korrapärasele kontrollile teostatakse erakorralisi kontrole, mis toimuvad tõsiste keskkonnaalaste avariide või vahejuhtumite uurimiseks. Nimetatud kontroll viiakse läbi esimesel võimalusel arvates sellekohase teate saamisest. Keskkonda oluliselt mõjutava avarii või vahejuhtumi kontrollimisel hinnatakse tagajärgede minimiseerimiseks ja edasiste vahejuhtumite ära hoidmiseks võetud meetmete rakendamist.

2. Korrapärase kontrolli käigus rakendatavate kontrollimeetmete näidisloetelu.

Käitises läbiviidavale kontrollikäigule eelneb Keskkonnaameti ja Keskkonnainspeksiooni poolt

teostatav käitise eelanalüüs, mille käigus analüüsitakse käitise tegevust kontrollile eelneval perioodil. Eelanalüüs viiakse läbi kontrollijatele kättesaadavate andmete põhjal, milleks on riiklikud andmebaasid, käitajate poolt esitatavad aruanded, omaseire tulemused, riiklik seire, keskkonnakompleksluba jms.

Kohapealsel ülevaatusel kasutatavad kontrollimeetmed sõltuvad eelanalüüsi käigus selgunud asjaoludest ja käitise tegevuse iseloomust. Kohapealsel ülevaatusel rakendatavad kontrollimeetmed on järgmised:

- 1) käitise visuaalne kontroll;
- 2) eelanalüüsi käigus selgunud asjaolude täpsustamine;
- 3) hinnatakse käitise vastavus keskkonnakompleksloale ja õigusaktidest tulenevatele nõuetele;
- 4) käitaja poolt esitatavate aruannete ja heiteseire tulemuste analüüs;
- 5) käitise sisemise aruandluse ja järeelmeetmeid käsitlevate dokumentide kontroll;
- 6) käitises kasutatava tehnika ja käitise keskkonnajuhtimissüsteemi kontroll;
- 7) käitise omaseire piisavuse kontroll;
- 8) vajaduse korral kontrollproovide võtmine ja mõõtmiste teostamine või ekspertiisi tellimine;
- 9) olukorra jäädvustamine pilti või heli salvestava seadmega.

Korrapäraseid kontrole tehakse käitistes etteteatamisega või etteteatamiseta. Põhilisteks kontrollimeetmeteks on asjakohase teabe kogumine, analüüsimine, põhjuslike seoste loomine ja kontrolli aruandes dokumenteerimine. Samuti eeltöö käigus selgunud asjaolude täpsustamine, visuaalne vaatlus, indikatiivsete mõõtmiste või laborimõõtmiste tegemine (ka proovivõtt), hinnangute andmine, andmete vastavuse hindamine ja analüüsimine või ristkontrolli teostamine.

Kontrolli aruande eelanalüüsis või kontrolli järeldustes tehakse märge indikatiivmõõtmiste (vesi, õhk, pinnas, soojuskadu, vibratsioon, lõhn, müra) tellimise vajaduse kohta kui keskkonnaseire tulemuste või lähteolukorra analüüsist selgub, et ei ole tagatud keskkonna kvaliteedi või loast tulenevate nõuete täitmine.

3. Korrapärase kontrolli käigus kaalutluspõhiselt võetavate proovide ja tehtavate mõõtmiste näidisloetelu.

3.1. Välisõhu mõõtmised – saasteainete heitkoguste mõõtmised emissiooniallikast ja välisõhu kvaliteedi mõõtmised väljaspool käitise tootmisterritooriumi piiri.

Välisõhu kaebuse laekumisel või loaga määratud lubatud heitkoguste ületamise kahtluse korral teostatakse indikatiivmõõtmised, mille tulemuste põhjal kaalutakse laborimõõtmiste tellimist.

3.2. Veeproovid – näiteks käitise tegevusest põhjustatud muutuste selgitamiseks pinna-, põhja-, reo- ja heitvee kvaliteedis.

3.3. Pinnaproovid – muutuste selgitamiseks põhjasetetes või pinnases, näiteks reostus naftaproduktidega, muude kemikaalidega või põllumajandusest tuleneva saastatuse määramiseks.

3.4. Kemikaaliproovid - toote vastavushindamine.

3.5. Vedelkütuste kvaliteet - toote vastavushindamine.

3.6. Ebameeldiva või ärritava lõhnaaine esinemisel lähtutakse atmosfääriõhu kaitse seaduse §-st 70. Vajadusel tehakse otsus lõhnaaine ekspertrühma kokku kutsumiseks.

4. Muude rakendatavate meetmete näidisloetelu sõltuvalt nõuete rikkumise astmest kohaldades haldusmenetlust arvestades tööstusheite seaduses sätestatud erisusi:

4.1. Ebaseadusliku tegevuse avastamise või kohustuslike keskkonnakaitseabinõude rakendamata jätmise tuvastamise korral teavitab käitist kontrollinud inspektor õiguserikkujat tema tegevuse või tegevusetuse lubamatusest ning teeb vajadusel ettekirjutuse või annab suulise korralduse ebaseadusliku tegevuse lõpetamiseks või kohustuslike abinõude rakendamiseks.

4.2. Loa nõuete rikkumise lõpetamiseks teeb käitist kontrollinud inspektor vajadusepõhiselt ettepaneku Keskkonnaametile täiendavate asjakohaste loa nõuete rakendamiseks.

4.3. Tegevus peatatakse ajutiselt kuni käitaja tegevus vastab taas nõuetele, kui loa nõude rikkumine võib kaasa tuua vahetu ja olulise ebasoodsa mõju keskkonnale ja inimese tervisele. Vastava jälgitava tähtajaga korralduse annab inspektor.

4.4. Täiendavad meetmed, mida käitaja suhtes võidakse rakendada:

4.4.1. Kui käitaja ei täida THS § 26 lg 1 p 2 sätestatud kohustust saastatus likvideerida, korraldab likvideerimise asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras Keskkonnainspeksioon. Kontrollija edastab saastatuse info, välja arvatud keskkonnavastutuse seadusega sätestatud juhtumitel kriisinõunikule, kes korraldab saastatuse likvideerimiseks vajalikud tegevused.

4.4.2. Kui selgub, et kompleksloa kontrollimisel on esitatud valeandmeid, võltsitud dokumente, või esineb muid THS § 54 toodud asjaolusid, siis tunnistab loa andja kompleksloa kehtetuks.

4.4.3. Kui tegu on keskkonna kaitsega seotud või loodussaaduste kasutamise, vedamise ja säilitamisega või loodussaadustega tehtavate tehingutega, siis nõuab käitist kontrolliv inspektor toote nõuetelevastavust kinnitavate dokumentide esitamist.

4.4.4. Saasteainete püüdeseadme avariolukorras oleku korral koostatakse suure põletusseadme käitajale ettekirjutus seadme koormuse vähendamiseks, töö peatamiseks või lõpetamiseks, kui normaalset töörežiimi ei suudeta 24 tunni jooksul taastada, või seadme käitamist vähesaastava kütusega.